

ศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักการปฏิบัติธรรมตามแนวทาง
ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

An Analytical Study of the Principle of Dhamma Practice
Anitiated by Phra Bodhinnanathera (Cha Subhaddo),
Nong Pa Pong Monastery, Warinchamrab District,
Ubonrachathani Province

ยรรยง เดชสะท้าน

Yanyong Dechsatarn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาหลักการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของ พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าและประโยชน์ในการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงเป็นเจ้าอาวาส 1 รูป อาจารย์ผู้สอนกรรมฐาน 2 รูป ผู้มาปฏิบัติธรรม 12 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักการปฏิบัติโดยยึดหลักพระธรรมวินัย คือ ศีล สมาธิและปัญญา พร้อมทั้งนำหลักอริยสัจธรรมมาใช้ปฏิบัติ จึงทำให้มีความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน อันเป็นแนวทางที่นำไปสู่ การปล่อยวางและไม่ยึดมั่นถือมั่นในเบญจขันธ์ 2) ผลของการปฏิบัติธรรมทำให้ผู้ปฏิบัติมีศรัทธาในพระธรรมวินัยและกฎระเบียบของวัด เป็นผู้มีความอดทน มีสติ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย สงบเสถียร อ่อนน้อมถ่อมตน และมี ความเสียสละเพื่อประโยชน์

สุขของสังคม 3) คุณค่าและประโยชน์ของการปฏิบัติธรรม โดยเป็นแนวทางในการศึกษาและการปฏิบัติตามกฎของธรรมชาติ อันเกิดจากความรู้แจ้งจากการลงมือปฏิบัติจนสามารถดับทุกข์ได้

คำสำคัญ: หลักการปฏิบัติธรรม; พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท)

Abstract

The objectives of this thesis were as follows 1) to study the principles of Dhamma practice initiated by Pra Bodhinanathera (Cha Subhaddo), Nong Pa Pong Monastery, Warinchamrab District, Ubonrachathani Province 2) to study the effects of Dhamma practice initiated by Pra Bodhinanathera (Cha Subhaddo), Nong Pa Pong Monastery, Warinchamrab District, Ubonrachathani Province and 3) to analytically study the values and benefits of Dhamma practice initiated by Pra Bodhinanathera (Cha Subhaddo) Nong Pa Pong Monastery, Warinchamrab District, Ubonrachathani Province. It is a study of related documents and its data are collected from in-depth interviews. The samples are selected from 1 abbot 2 meditation instructors and 12 meditation practitioners. The tool for collecting data is structured interview and descriptive analysis is performed.

The results of research were found that

1) The principles for practice based on Buddhist doctrines and disciplines, are, Sila (morality), Samadhi (concentration) and Panna (wisdom) along with the ascetic practices make a simple life being a way that leads to the release and detachment from the 5 aggregates. 2) The results of Dhamma practice make the people have respect in disciplinary rules and regulations of the monastery. They become tolerant, mindful, living a simple life, secluded, humble and self-sacrificing for benefit and happiness of the society, and 3) the values and benefits of the Dhamma practice are the ways for education and practice according to the law of nature that occurred from the realization resulting from the intensive practice until the end of suffering.

Keywords: Dhamma Practice Anitiated; Pra Bodhinanathera (Cha Subhaddo)

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันที่โลกได้หมุนเวียนเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ขนาดของโลกถูกย่อขนาดให้เล็กลงเหลือเพียงขนาดเท่าฝ่ามือเท่านั้น ทุกสิ่งอย่างไม่มีค่าว่าเป็นไปไม่ได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้น เมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ ความรู้ด้านวิชาการ วิเคราะห์ วิจัย ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ เพื่อสนองต่อความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีที่สิ้นสุด พระพรหมคุณาภรณ์ กล่าวไว้ว่า “ความเจริญก้าวหน้าของโลกตลอดยุคที่ผ่านมาได้เจริญไปไกลในด้านวัตถุ โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ทำให้มนุษย์กินใช้เสพบริโภคและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างพร้อมพร้อม สะดวกสบาย ท่ามกลางความพร้อมพร้อมนั่นเอง ชีวิตจิตใจของคนก็มิได้มีความสุขมากขึ้น ความเหงา ความว้าเหว่ ความแปลกแยก โรคจิตโรคประสาทและการฆ่าตัวตาย แพร่กระจายออกไปพร้อมกับความเจริญอย่างสมัยใหม่ ปัญหาสุขภาพกาย โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ที่ผูกติดกับวิถีชีวิตอุตสาหกรรม และปัญหาสุขภาพจิต ที่โยงต่อไปสู่ปัญหาสังคม รวมทั้งความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรม” (อภิชัย, 2558: อนุโมทนาพจน์)

การศึกษาธรรมหรือปฏิบัติธรรม ในคำสอนของพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขา คือ “ศีล สมาธิ และปัญญา” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 20 ข้อ 91: 318) เป็นสิ่งที่ช่วยให้มีการพัฒนาจิตใจและปัญญาได้อย่างมั่นคงมีเวลาอยู่กับตัวเองอย่างแท้จริงทำให้เข้าใจตนเองอีกทั้งยังมีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าความหมายของชีวิต มีความสุข กับคุณค่าของชีวิตที่เป็นอยู่ ชีวิตจะมีความสุขอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องมี การพัฒนาจิต วิญญาณและคุณภาพชีวิต การเจริญสติอย่างต่อเนื่องยาวนานมากพอจะทำให้เกิดผลดีหลายอย่าง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในผู้ปฏิบัติธรรมนี้ เกิดขึ้นจากอำนาจในตัวที่มาจากภavanaปัญญา เป็น การเปลี่ยนแปลงทางความคิดและอารมณ์ ทำให้เกิดสติมาช่วยปัญญาควบคุมความคิดและอารมณ์ ส่งผลให้ ผู้ปฏิบัติมีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ นำไปสู่ความสุขสูงสุด (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2549: 40) เพราะ “การปฏิบัติธรรม” คือ การก้าวออกจากทุกข์ เพื่อความสุขที่แท้จริงซึ่งมีเป้าหมายคือ พระนิพพาน (พุทธทาสภิกขุ, 2556: 16) วัดหนองป่าพงเป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติอันสงบเงียบ มีบรรยากาศ อันร่มรื่น เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ซึ่งพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่สำหรับประพาสปฏิบัติ ฝึกฝน อบรมพระภิกษุ สามเณรและผู้สนใจ ในการปฏิบัติธรรม ด้วยการรักษาวัตรปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ดังที่ พระธรรมปิฎก ได้กล่าวเอาไว้ในหนังสือ “ความเป็นกัลยาณมิตรของพระโพธิญาณ

เถร”ว่า “ท่านเป็นผู้มีเกียรติคุณปรากฏอยู่ว่า เป็นผู้เคร่งครัดในศีลาจารวัตร เป็นพระปา
พระกรรมฐานที่ชำนาญชำนาญ ในการบำเพ็ญภาวนาทั้งสมถะภาวนาและวิปัสสนาภาวนา
ท่านเป็นผู้ฉลาด มีใ้ปฏิบัติได้เฉพาะตนเองเท่านั้น แต่ยังสั่งสอนให้ พุทธบริษัท 4 ได้เจริญ
ในธรรมเป็นจำนวนมาก ในการสั่งสอนของท่านนั้น มีข้อเด่นที่การสอน จีจู้ดได้ตรงใจ สั้นแต่
ทว่ากินใจ ประทับใจ มีลูกศิษย์ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทั้งๆ ที่ไม่รู้ภาษาไทยและ ท่านก็
ไม่รู้ภาษาต่างประเทศ ก็สามารถสื่อสารกันเกิดความเข้าใจได้ ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษ เป็น
ความสามารถที่น้อยศรัทธาทีเดียว ท่านไม่ส่งเสริมเครื่องรางของขลัง แม้ว่าจะได้รับความนิยม
นับถือด้านกรรมฐาน นับว่าเป็นการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด ถือได้
ว่าเป็นแบบอย่างได้อย่างดีทีเดียว” (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2539: 3)

วัดหนองป่าพง ซึ่งเป็นวัดต้นแบบของวัดป่าสายปฏิบัติของมหานิกาย มีวิธีการ
ปฏิบัติอยู่เหนือระบบปฏิบัติใดๆ อันเป็นข้อจำกัด แต่มุ่งเน้นการปฏิบัติขัดเกลา ชำระตนเอง
ให้บริสุทธิ์ตามพระพุทธองค์ จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในฐานะสำนักปฏิบัติธรรม
ที่มีประชาชนเคารพศรัทธาเป็นจำนวนมาก การขยายสาขาเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและ
ต่างประเทศ เป็นไปอย่างมั่นคง

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง อาจารย์ผู้สอน
กรรมฐานและ ผู้มาปฏิบัติธรรมในวัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยเจ้าอาวาสวัดหนอง
ป่าพงจำนวน 1 รูป อาจารย์ผู้สอนกรรมฐานจำนวน 2 รูป และผู้มาปฏิบัติธรรมในวัดหนอง
ป่าพงจำนวน 12 รูป/คน โดยการเลือกเฉพาะเจาะจง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีเนื้อหา
ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาหลักการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร
(ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร
(ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าและประโยชน์ในการปฏิบัติธรรมตามแนวทาง
ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มา

ปฏิบัติธรรมในวัดหนองป่าพง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามความเป็นจริงซึ่งเป็นการวิเคราะห์ออกมาในรูปเชิงพรรณนา และได้จัดหมวดหมู่ในประเด็น ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

1) ผลการวิจัยพบว่า วัดหนองป่าพงเป็นสถานที่สัปปายะมีความสงบ ร่มรื่นและป่าเป็นธรรมชาติ มีความเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม ปัญหาหรือความทุกข์ที่เกิดจากวิชาและต้นเหตุ คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง การเกิด แก่ เจ็บและตาย เป็นปัญหาของการดำรงชีวิตของมนุษย์เราทุกคน หลักธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมของวัดหนองป่าพงที่สำคัญ คือ การปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด และธุดงค์วัตรใช้เป็นข้อปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิและปัญญา ส่วนปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติธรรมนั้นพบว่า นิเวศน์ เป็นอุปสรรคที่สำคัญมากที่สุดในการปฏิบัติธรรม

2) ผลของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) พบว่าผู้มาปฏิบัติธรรม เป็นผู้ที่มีศีลธรรม มีสติและสมาธิมากขึ้น มีความไม่ประมาทในชีวิต ความโลภลดลง ดำเนินชีวิตเป็นผู้มีก่น้อย อยู่อย่างเป็นผู้ไม่มีปิลิปิโพธิ เป็นผู้รู้จักพอ มีความอดทน ละเอียดต่อความชั่ว ทำให้กุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วเจริญยิ่งขึ้นไป เข้าใจกฎแห่งกรรมและกฎของธรรมชาติ (ไตรลักษณ์) ซึ่งนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีความสมดุลและมีความสุขสงบอยู่ภายใน เข้าใจในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นอีกทั้ง การปฏิบัติธรรมมีคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคม พบว่า การรักษาศีลทำให้ไม่เบียดเบียนกันและกัน เมตตาทำให้ช่วยเหลือกันและกัน ทำให้สังคมมีความสงบสุขและทำให้เป็นคนที่ไม่เสียผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์สุขของสังคม

3) คุณค่าและประโยชน์ของหลักการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) การที่มีชาวต่างชาติมีความสนใจในการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เป็นจำนวนมาก พบว่า หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นหลักการที่มีเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงได้เพราะเป็น สัจธรรม คือ ความจริงตามธรรมชาติ การปฏิบัติธรรม นั่นคือ การอยู่อย่างสงัด อยู่อย่างสมณะและอยู่อย่างผู้เข้าใจตนเอง เข้าใจโลก เมื่อปฏิบัติตามแล้วทำให้ได้รับผลจริงตามนั้น วัดหนองป่าพง ยึดมั่นพระธรรมและวินัยเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ รักษากฎระเบียบ หลักการอย่างสม่ำเสมอ พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ท่านอธิบายธรรมะได้อย่างชาญฉลาด มีวิธีใช้คำอุปมา-อุปไมยที่ชัดเจน แจ่มแจ้งและให้ความสำคัญกับหลักไตรสิกขา คือ การพัฒนาในทางที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

วัดหนองป่าพงประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติธรรมจนสามารถขยายสาขาไปยังต่างประเทศ พบว่า พระพุทธศาสนาเป็นหลักการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายของธรรมชาติ กฎสากล ใครปฏิบัติจริงปฏิบัติตรงย่อมได้ผลจริงตามนั้น พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ท่านเป็นผู้ฝึกฝนปฏิบัติตามพระธรรมวินัยจนประสบผลสำเร็จ ความสำเร็จอันเกิดจากการรู้แจ้งและปล่อยวาง พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ยังเป็นผู้คอยสั่งสอนอบรมพระสงฆ์และฆราวาสที่มาปฏิบัติธรรม ฝึกฝนปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จ ในหนทางของผู้มาปฏิบัติธรรมเหล่านั้นเอง ด้วยคำสอนนั้นๆ แต่ลึกซึ้ง จนสามารถเจาะทะลุเข้าไปสู่หัวใจของใครหลายๆ คน ทำให้เกิดแรง บัลดาลใจและศรัทธาขึ้น วัดหนองป่าพงมีระเบียบแบบแผนที่ดีในการประพฤติปฏิบัติและลูกศิษย์ก็เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพตั้งแต่สมัยแรกๆ ที่สำคัญคือ ความสามัคคีในหมู่สงฆ์ ดังนั้น การรักษาคำสอนและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงสามารถขยายสาขาเจริญรุ่งเรืองไปในต่างประเทศ

อภิปรายผล

1. หลักการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) พบว่า วัดหนองป่าพง สงบเรียบง่ายและร่มรื่นด้วยป่าไม้อันเป็นธรรมชาติ เป็นสถานที่ที่สัปปายะ มีความเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม แนวทางการปฏิบัติธรรมของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เป็นปัจจัยสำคัญส่งเสริมให้การดำรงชีวิตของผู้ปฏิบัติธรรมเป็นไปด้วยความเรียบง่าย สอดคล้องกับธรรมชาติ วัดหนองป่าพงมีข้อวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดตามหลักพระธรรมวินัย คือ ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ดัง พุทธพจน์ “ภิกษุทั้งหลาย สิกขามิอยู่ 3 ประการ คือ อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา อธิปัญญาสิกขา” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 20, ข้อ 90: 318) เป็นหลักการประพฤติปฏิบัติกระทำลงไปจริงๆ เกี่ยวกับด้านกาย วาจา ใจ เพื่อพัฒนาชีวิตให้ประสบความสำเร็จเป็นคนสมบูรณ์แบบตามแนวพุทธศาสนา เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต คือ พระนิพพาน (พุทธทาสภิกขุ, 2554: 134) และการปฏิบัติตรงควัตรในวัดหนองป่าพง คือ การดำรงชีวิตเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย สันโดษ มีความสำรวมระมัดระวัง ตามหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่ พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ คือ ธุดงค์ “เป็นวัตรปฏิบัติของภิกษุผู้กำจัดกิเลส” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 29 ข้อ 81: 60)

2. ผลของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) พบว่า ผู้มาปฏิบัติธรรมนั้นเป็นผู้ดำรงชีวิตด้วยข้อวัตรปฏิบัติตามพระวินัยอันเคร่งครัด พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) กล่าวว่า “ในเบื้องต้นของการฝึกปฏิบัติธรรม จะต้องมีศีลเป็นพื้นฐานหรือรากฐาน ศีลนี้เป็นสิ่งอบรมกาย วาจา ซึ่งบางทีก็จะเกิดการรุ่มรวยขึ้นในใจเหมือนกัน เมื่อเรา

พยายามจะบังคับใจไม่ให้ทำตามความอยาก กินน้อย นอนน้อย พุดน้อย นิสัย ความเคยชิน อย่างโลภๆ ลดมันลง อาย่ยอมตามความอยาก อาย่ยอมตามความติดของตน หยุดเป็นทาส มันเสีย พยายามต่อสู้เอาชนะอวิชชาให้ได้ ด้วยการบังคับตัวเองเสมอ นี่เรียกว่า ศีล” (พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท), 2558: 78) ผู้มาปฏิบัติธรรมมีสติและสมาธิมากขึ้น ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสถึงผลที่จะได้รับเป็นข้อแรกว่า “สมาธิภาวนาที่บุคคลเจริญทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่ออยู่เป็นสุขในปัจจุบัน” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 21 ข้อ 41: 78) และผู้ปฏิบัติธรรมจะเกิดปัญญาได้จากจิตใจเป็นสมาธิ ดังที่ พระพุทธองค์ ตรัสว่า “ผู้มีจิตเป็นสมาธิ ย่อมรู้เห็นตามความเป็นจริงได้” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 24 ข้อ 1: 2-3) ทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมเข้าใจกฎแห่งกรรม กฎของธรรมชาติ (ไตรลักษณ์) และเข้าใจในพระพุทธศาสนา มากยิ่งขึ้น

3. คุณค่าและประโยชน์ในการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) พบว่า พระพุทธศาสนาเป็นหลักการประพฤติปฏิบัติตามกฎของธรรมชาติ จากการตรัสรู้ธรรมของพระพุทธเจ้า ดังที่ปรากฏ ในอุปปาทาสูตร พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า “ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตจะเกิดขึ้นก็ตาม ไม่เกิดขึ้นก็ตาม ธาตุนั้นคือ ความตั้งอยู่ตามธรรมดา ความเป็นไปตามธรรมดาก็คงตั้งอยู่อย่างนั้น ตถาคตรู้ บรรลุธาตุนั้นว่า สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา ครั้นรู้บรรลุแล้วจึงบอก แสดง บัญญัติ กำหนด เปิดเผย จำแนก ทำให้ง่ายว่า สังขารทั้งปวง ไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 20 ข้อ 137: 385) พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) มีพร้อมในคุณลักษณะของผู้นำ ซึ่งท่านเป็นผู้ฝึกฝนปฏิบัติตามพระธรรมวินัย จนประสบผลสำเร็จ มีความสำเร็จอันเกิดจากการรู้แจ้งและปล่อยวาง ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ในหมู่มนุษย์ ผู้ที่ฝึกตนประเสริฐที่สุด” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 25 ข้อ 321: 133)

การที่วัดหนองป่าพงมีความเจริญก้าวหน้า เป็นที่รู้จักชาวต่างประเทศและมีวัดสาขาในต่างประเทศจำนวนมาก เป็นเพราะพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง มีความเอาใจใส่ เอาจริงเอาจัง ใน การฝึกฝนอบรมเหล่าศิษยานุศิษย์ชาวตะวันตกจนมีปัญญาสามารถนำพาตนเองพ้นจากความทุกข์ เพราะเป้าหมายของพระพุทธศาสนา คือ ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงโดยสิ้นเชิง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 29 ข้อ 177: 506) และท่านก็เป็นผู้เดินทางพร้อมด้วยลูกศิษย์ชาวตะวันตก ไปเผยแผ่และวางรากฐานทางพระพุทธศาสนาในทวีปยุโรปและอเมริกา

ว. วชิรเมธี (2556: 61-62) กล่าวไว้ในหนังสือ “พระอรหันต์อยู่ไหน” ว่า หลวงพ่อชา สุภทฺโท ท่านเป็นวิปัสสนาจารย์ที่ฝรั่งนับถือทั่วโลกและเป็นพระสงฆ์ไทยเพียงรูปเดียวที่มา

ยืนในเวทีโลก ระดับเดียวกับท่าน ดิซ นัซ ฮันท์และองค์ดาไลลามะ โดยมีผลงานเป็นหนังสือธรรมะอยู่ในร้าน Barn & Noble ทิวส์สหรัฐอเมริกา นอกนั้นไม่มีพระไทยรูปไหนที่มาถึงระดับอินเตอร์ หลวงปู่ชาเป็นพระสงฆ์ที่มีคุณสมบัติ 4 ประการคือ สุปฏิปันโน (เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว) อุชุปฏิปันโน (เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว) ญายปฏิปันโน (เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์) สามิจิปฏิปันโน (เป็นผู้ปฏิบัติสมควรแล้ว)” สอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2539: 3) ที่ได้กล่าวถึงพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ในหนังสือ “ความเป็นกัลยาณมิตรของหลวงปู่ชา” ไว้ว่า “ท่านเป็นผู้มีเกียรติคุณปรากฏอยู่ว่า เป็นผู้เคร่งครัดใน ศีลาจารวัตร เป็นพระป่า พระกรรมฐานที่ชำนาญชำนาญในการบำเพ็ญภาวนาทั้งสมณะภาวนาและวิปัสสนาภาวนา ท่านเป็นผู้ฉลาด มิใช่ปฏิบัติได้เฉพาะตนเองเท่านั้น แต่ยังสั่งสอนให้ พุทธบริษัท 4 ได้เจริญในธรรมเป็นจำนวนมาก ในการสั่งสอนของท่านนั้น มีข้อเด่นที่การสอน จีจู้ได้ตรงใจ สั้นแต่ทว่ากินใจ ประทับใจ มีลูกศิษย์ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทั้งๆ ที่ไม่รู้ภาษาไทยและท่านก็ไม่รู้ภาษาต่างประเทศ ก็สามารถสื่อสารกันเกิดความเข้าใจได้ ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษเป็นความสามารถที่น่าอัศจรรย์ทีเดียว ท่านไม่ส่งเสริมเครื่องรางของขลัง แม้ว่าจะได้รับความนิยม นับถือด้านกรรมฐาน นับว่า เป็นการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด ถือได้ว่า เป็นแบบอย่างได้อย่างดีทีเดียว”

สรุป

วัดหนองป่าพงเป็นสถานที่สัปปายะมีความสงบร่มรื่นและเป็นธรรมชาติ มีความเหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม ผู้มาปฏิบัติธรรมนั้นมีความศรัทธาในพระธรรมคำสอนและปฏิบัติทาของของ พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) หลักการปฏิบัติธรรมของวัดหนองป่าพงที่สำคัญ คือ หลักการปฏิบัติโดยยึดหลักพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด คือ ศีล สมาธิและปัญญา พร้อมทั้งนำหลักอริยสัจธรรมมาใช้ปฏิบัติ จึงทำให้มีความเป็นอยู่เรียบง่าย สันโดษ อันเป็นแนวทางที่นำไปสู่การปล่อยวางและไม่ยึดมั่นถือมั่นในเบญจขันธ์

สำหรับผลของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) คือ การดำเนินชีวิตของผู้ปฏิบัติธรรมนั้นมีความอดทน มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีสติสงบเสถียร อ่อนน้อมถ่อมตนและมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของสังคม

ในด้านคุณค่าและประโยชน์ของการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) โดยเป็นแนวทางในการศึกษาและการปฏิบัติตามกฎของธรรมชาติ อันเกิดจากความรู้แจ้งจากการลงมือปฏิบัติจนสามารถดับทุกข์ได้ รวมทั้งการสร้างบุคลากรทางศาสนาให้เป็นผู้นำเผยแผ่หลักธรรมทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวตะวันตก

บรรณานุกรม

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2539). **ความเป็นกัลยาณมิตรของหลวงปู่ชา**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2553). **สมาธิฐานสู่สุขภาพจิตและปัญญาหยั่งรู้**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ศยาม.
- พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท). (2558). **48 พระธรรมเทศนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- พุทธทาสภิกขุ. (2556). **การปฏิบัติธรรม โดยพุทธทาสภิกขุ**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- _____. (2554). **ตุลาการภิธรรม เล่ม 1**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ธรรมทานมูลนิธิ.
- มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2549). **ปาฏิหาริย์ของกรรมฐาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: เพชรรุ่งการพิมพ์.
- ว. วชิรเมธี. (2556). **พระอรหันต์อยู่ไหน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิมุตตาลัย.
- อภิชัย พันธเสน. (2558). **พุทธเศรษฐศาสตร์วิวัฒนาการ ทฤษฎีและการประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์สาขาต่างๆ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง